

Grindsted Kirke.

Søndag d. 25. november 2018 kl. 9.30.

Egil Hvid-Olsen.

Prædiken til sidste søndag i kirkeåret, Matt. 11,25-30, 2. tekstrække.

Salmer.

DDS 430 "Lov og tak og evig ære".

Dåb: DDS 447 "Herren strækker ud sin arm".

DDS 450 "Du kommer, Jesus, i vor dåb".

DDS 655 "Er du modfalden, kære ven" (koral 364).

- - -

DDS 658 "Når jeg er træt og trist, når modet svigter".

Altergang: DDS 438 + 439,1.

DDS 28 "De dybeste lag i mit hjerte".

DDS 431 "Herre Kristus, dig til ære".

Tekstlæsninger.

Denne hellige lektie skriver profeten Mika: Til sidst skal det ske, at Herrens tempelbjerg står urokkeligt højt over bjergene, knejsende over højene. Folkene skal

strømme dertil, talrige folkeslag skal drage af sted og sige: »Kom, lad os drage op til Herrens bjerg, til Jakobs Guds hus; han skal vise os sine veje, og vi vil gå på hans stier. For belæringen udgår fra Zion og Herrens ord fra Jerusalem.« Han skal skifte ret mellem talrige folk, fælde dom blandt mægtige folkeslag i det fjerne. De skal smede deres sværd om til plovjern og deres spyd til vingårdsknive. Folk skal ikke løfte sværd mod folk, og de skal ikke mere oplæres til krig. (Mikas Bog 4,1-3).

Epistlen skriver apostlen Paulus i sit første brev til korintherne: Efter den nåde, der var givet mig af Gud, har jeg som en kyndig bygmester lagt grundvolden, men en anden bygger videre på den. Enhver bør se til, hvordan han bygger. For ingen kan lægge en anden grundvold end den, der er lagt, Jesus Kristus. Hvis nogen bygger på grundvolden med guld, sølv, ædelsten, træ, hø, halm, skal det vise sig, hvad slags arbejde enhver har udført. Dagen skal gøre det klart, for den bryder frem med ild, og ilden skal prøve, hvordan hver enkelts arbejde er. Hvis det, han har bygget, bliver stående, skal han få løn, men hvis hans arbejde går op i luer, skal han gå glip af lønnen, men selv blive frelst, dog som gennem ild. Ved I ikke, at I er Guds tempel, og at Guds ånd bor i jer? Hvis nogen ødelægger Guds tempel, skal Gud ødelægge ham. For Guds tempel er helligt, og det tempel er I. (Første Korintherbrev 3,10-17).

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: På den tid tog Jesus til orde og sagde: »Jeg priser dig, fader, himlens og jordens Herre, fordi du har skjult dette for vise og forstandige og åbenbaret det for umyndige; ja, fader, for således var det din vilje. Alt har min fader overgivet mig, og ingen kender Sønnen undtagen Faderen, og ingen kender Faderen undtagen Sønnen og den, som Sønnen vil åbenbare ham for. Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile. Tag mit åg på jer, og lær af mig, for jeg er sagtmodig og ydmyg af hjertet, så skal I finde hvile for jeres sjæle. For mit åg er godt, og min byrde er let.« (Matthæusevangeliet 11,25-30).

Prædiken.

Om en uge er det 1. søndag i advent. Da ser vi fremad, fordi ”advent” betyder ”komme” og henviser til Jesu fødsel julenat. Det er ikke tilfældet i dag, hvor vi tager afsked med det forgangne kirkeår, og derfor har en tendens til at kigge bagud. Når vi således ser tilbage, må vi ofte konstatere, at alt ikke er gået, som vi havde regnet med. Måske er det heller ikke gået, som vi havde håbet. Der kan være kommet noget i vejen for vore planer, og selvom det uventede også kan bringe noget godt med sig, er det, som om dagens tekst lægger størst vægt på det sørgelige og byrdefulde.

”Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile. Tag mit åg på jer, og lær af mig, for jeg er sagtmelig og ydmyg af hjertet, så skal I finde hvile for jeres sjæle. For mit åg er godt, og min byrde er let.” Sådan siger Jesus, og det lyder jo vældig fint alt sammen. Men særlig nemt at efterleve er det ikke nødvendigvis.

Den, der synes, at tilværelsen er byrdefuld, har ikke automatisk let ved at lægge sine byrder fra sig og tage Jesu åg på. Og hvad vil det egentlig også sige? Er det ikke lidt tosset at lægge én byrde fra sig og straks efter løfte et andet åg op på sine skuldre? Umiddelbart er svaret bekræftende, men ved nærmere eftertanke er det ikke så simpelt.

I en populær bryllupssalme synger man, at ”den, som intet bærer på, visner som det golde strå.” Det er der ikke så lidt visdom i, for man vil jo gerne bære den, man elsker, på hænder og fødder. Mon ikke det blandt andet var dette, man i gamle dage markerede, når den nygifte gom bar sin brud ind over dørtærsklen? Vi har alle brug for at være noget for andre; at tage ansvar og blive værdsat eller ligefrem elsket for det. Som med alt andet skal det selvfølgelig være med måde, for man skal jo heller ikke tage initiativet fra den anden. Alt det siges også i bryllupssalmen, der slår fast, at...

”Egen byrde skal I bære,

så den anden slipper fri,
men er byrderne for svære,
skal I stå hinanden bi.”

Noget lignende gælder, når man får børn. Da skal man også finde balancen mellem på den ene side at gøre alt for barnet, som man elsker himmelhøjt, og på den anden side stille krav, der klæder barnet på til selv at kunne tage ansvar. Intet er så irriterende som en møgforkælet unge, der har fuld kontrol over sine forældre, idet de lystre dets mindste vink. I sidste ende gør man ikke barnet en tjeneste ved at bære det på hænder og fødder, men ved at lære det at tage ansvar. Barnet skal have lette byrder at bære på, så det rustes til at bære nogle tungere, når det bliver større. Samtidig er det forældrenes og andre voksnes opgave at løfte nogle af byrderne fra barnet, hvis de bliver for tunge.

At bære byrder er altså en del af livet, og livet kan til tider være særdeles byrdefuldt. Det ved Jesus, og derfor taler han om at løfte en del af byrderne fra vore skuldre.

Mærkeligt nok kan livet blive ekstra byrdefuldt, når nogle af ansvarets byrder tages fra os. I et ægteskab eller parforhold bærer man gerne med på nogle af den andens byrder, og selvom det kan være tungt, er det sjældent totalt opslidende, fordi man netop er to om det. Er byrderne for svære, står man hinanden bi, som det står i bryllupssalmen. Paradoksalt nok er det mere opslidende, når byrden ikke længere skal løftes, fordi partneren ikke har behov for det. Det kan være tilfældet, hvis han eller hun har fundet en anden, der nu løfter den del, man selv har løftet i årevis. Ligeledes kan man miste ansvaret for at løfte en del af den andens byrde, hvis han eller hun dør. Da står man pludselig med tomme hænder; byrdefri, men alligevel frygtelig tynget, som om man bærer en ny byrde, der får én til at synke i knæ. ”Den, som intet bærer på, visner som det golde strå”.

Forleden dag så jeg den amerikanske western ”The Homesman”. Den var ikke som de fleste film i den genre, men fortalte i et forholdsvis roligt tempo en lidt trist historie om de to ensomme hovedpersoner. Undervejs belyste filmen problematikken med det byrdefulde i ikke at have en byrde at løfte i fællesskab.

Den unge kvinde, Mary Bee, driver sit eget landbrug i en temmelig ufrugtbar nybyggeregion, men selvom hun er dygtig, savner hun en familie. Savnet er så stort, at det har udviklet sig til panik. Derfor er Mary Bee alt andet end kræsen, hvad angår valget af mulig ægtefælle. Beklageligvis er det samme ikke tilfældet, da hun stiller sig til rådighed som kommende hustru for en temmelig primitiv type. Med tydelig væmmelse takker han nej. Mary Bee er alt for selvrådende til, at han vil slå pjalterne sammen med hende. Hvis han skal giftes, skal hans brud både være mere omgængelig og kønnere end hende.

Mary Bee lider, fordi hun kun har ansvaret for sig selv at bære på. Hun mangler en mening med livet. Den får hun, da tre lokale kvinder mister forstanden og skal bringes hjem til den egn, de stammer fra, fordi deres respektive mænd ikke kan give dem den nødvendige omsorg. De samme mænd vægrer sig mod at foretage den farefulde rejse med de tre sindsforvirrede kvinder, men Mary Bee melder sig. Det er naturligvis skamfuldt for mændene, men ikke tilstrækkeligt til, at de takker nej til tilbuddet.

Endnu mens Mary Bee er ved at opsamle de tre kvinder i en slags rullende dårekiste, redder hun den aldrende, tidligere soldat, George Briggs, fra at blive hængt. Til gengæld skal han love at hjælpe hende på rejsen. Briggs er typen, der har det bedst uden ansvar. For ham er det en tilstrækkelig tung byrde at holde sig i live. Derfor er han ikke typen, der knytter sig til nogen. Mary Bee og han udgør et særdeles umage par, så da hun efter mange slidsomme dages rejse foreslår, at de gifter sig, takker han nej. Han er hverken interesseret i at bære med på hendes byrder eller at lade hende aflaste ham. Hvad han ikke ved er, at den forrige afvisning var den sidste, hun kunne holde til. Næste dag finder han hende hængende fra en gren i et nærtliggende træ. Selvom hun har påtaget sig at hjælpe de tre stakkels kvinder hjem, giver dette hende

ikke mening nok i livet; sandsynligvis fordi de ikke ænser, hvad det er, hun gør for dem. Da Mary Bee erkender, at selv ikke den mest besværlige og sjæleligt forkrøblede mand kan indse, hvad han vil vinde ved at gifte sig med hende, giver hun op og hænger sig selv. Resten af filmen viser da også, hvor lidt sans for andre mennesker, Briggs besidder. Ganske vist bringer han kvinderne frem til deres bestemmelsessted, men snart har han lagt følelsesmæssig afstand til både dem og Mary Bee.

Uden noget at bære på mister vi vores mål i livet. Briggs har deltaget i så frygtelige massakrer i sin tid som soldat, at han har taget skade mentalt og kun kan tænke på sig selv. Det er hans fattige mål blot at holde sig i live. Forhindrer nogen ham i dette, er han ikke bleg for at dræbe dem. Mary Bee derimod ved, at vi er sat i verden for at tjene hinanden, for at tage hånd om og være med til at løfte hinandens byrder. Derfor kan hun i længden ikke holde til, at hun ingen byrder har at bære på. Hun føler, at hun har mistet sin værdi, for hun synes ikke, at hun gør nytte. Derfor finder hun ingen grund til at holde sig i live. Hendes mangel på meningsfulde byrder tynger hende, så døden fremstår som en lettelse.

Dermed er vi tilbage ved Jesu opfordring til at lægge vore byrder fra os og tage hans åg på. Men meget lettere er det ikke blevet at forholde sig til, for hvorfor skal vi bytte én byrde ud med en anden? Han siger jo ikke, at han vil løfte byrden fra vore skuldre. Han opfordrer os derimod til at skifte det, der tynger os, ud med hans åg. Men hvad skulle det nytte? Svaret får vi i hans allersidste replik: ”For mit åg er godt, og min byrde er let.”

Tager vi hans byrde på, er det altså lettere end den byrde, vi lægger fra os.

Nu lyder det ikke længere så tosset. Ét ton byttes ikke ud med et andet ton, men med få kilo.

Alligevel kan man stadig undre sig over, hvorfor Jesus ikke bare tager hele byrden fra os uden at give os et nyt åg med en lettere byrde? Vi vil vel alle helst løbe ubesværede rundt uden noget at bære på. Sådan er det i hvert fald, hvis vi tænker helt fysisk. Det er

et bøv! at slæbe rundt på bæreposer eller en tung rygsæk. Men igen må vi tænke på bryllupssalmens advarsel om, at ”den, som intet bærer på, visner som det golde strå.” Det var den erfaring, der førte Mary Bee i døden, fordi hun ingen meningsfulde byrder havde at bære.

En lignende sorg over ikke at kunne hjælpe med at bære kan præge gamle og affældige mennesker. Når man ikke længere synes, at man kan være til nytte, får man let det indtryk, at man er til besvær. Men sagen er jo, at man sagtens kan have værdi, selvom man ikke kan andet end at være til. Familien nærer stadig varme følelser for en gammel bedste- eller oldemor, selvom hun måske ikke længere kan bage småkager og strikke sokker til hele familien. Hun elskes for den betydning, hun har haft; for de byrder, hun har hjulpet med at bære, og de glæder, hun har givet andre del i. Hun har tilmed værdi, fordi hendes interesse i det enkelte familiemedlem er med til at tilkendegive, at den enkelte er enestående, alene fordi vedkommende er den, han eller hun er. Således er det gamle familiemedlem med til at løfte de yngre generationers byrder af manglende selvtillid, fordi den gamle ikke kan se på sine efterkommere som andet end helt fantastiske.

Det er det samme, Jesus gør. Han ser på hver enkelt af os som helt fantastiske og uundværlige. Når han opfordrer os til at skifte vore tunge byrder ud med sit lette åg, er det, fordi han ved, at ingen har gavn af at være helt byrdefri. Tværtimod skaber det mening med livet, når vi hjælper med at bære hinandens byrder; og er der ingen andre, der kan eller vil gøre det, stiller han sig til rådighed. Han er den, der kan bære med på vores sorg, og samtidig kan han forsikre os om, at vi har værdi, selvom vi føler os kasserede og forladte. På den måde hjælper han os til at løfte blikket og se fremad; fremad mod en ny begyndelse, som den eksempelvis finder sted næste søndag, hvor vi indleder et nyt kirkeår.

Amen.